

Гавриш О.А.
д.т.н., професор ФММ НТУУ «КПІ»
Дунаєв В.П.
студент ФММ НТУУ «КПІ»

ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ КЛЮЧОВИЙ АСПЕКТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА РИНКУ

В даній статті розглянуто питання зниження собівартості продукції як ключовий аспект підвищення її конкурентоспроможності. Вказано фактори, чинники та резерви зниження витрат виробництва продукції. Розглянуто механізм формування собівартості з врахуванням впливу техніко-економічних чинників.

Ключові слова: ціна, собівартість продукції, чинники, резерви зниження витрат виробництва.

Вступ. Актуальним питанням є конкурентоспроможність продукції на ринку, адже товар має реалізовуватися за ціною, яка є оптимальною для покупця. З часом у кожного виду товару з'являється все більше конкурентів, тому основним критерієм для споживача при виборі стає ціна і для забезпечення подальшої прибутковості підприємство має проводити зважену політику по її зниженню. Резерви зниження собівартості продукції підприємству необхідно шукати у статтях витрат пов'язаних із виробництвом, щоб підвищити ефективність власної діяльності і забезпечити конкурентоспроможність на ринку.

Ефективності роботи підприємства є складним питанням, а пошуки шляхів її підвищення в результаті не завжди приводять до позитивних наслідків в функціонуванні всієї системи, адже можна впровадити щось нове, і втративши при цьому одну із важливих характеристик, наприклад, знизивши собівартість продукції отримати гіршу якість.

Проблеми обліку і аналізу собівартості продукції досліджували такі вчені, як Чумаченко Н, Басманов И, Нападовська Л, Апчерч А, Друрі К, Голов С, Цал-Цалко Ю, Соколов Я, Шегда А, Олійник О та інші науковці.

Постановка задачі. Метою дослідження є визначення необхідності планування, аналізу та калькулювання собівартості, а також обґрунтування її значення в сучасних ринкових умовах та пошуку шляхів її зниження.

Результати дослідження. В сучасних умовах господарювання важливим стає виробництво тієї продукції та надання тих послуг, які повністю задовольнятимуть потреби споживачів та будуть конкурентоспроможними на ринку. Саме тому інтерес до теми дослідження проблеми собівартості є обґрунтованим і несе значну теоретичну та практичну цінність.

Проведення господарської діяльності потребує значних витрат ресурсів, а від рівня операційних витрат істотно залежить ефективність функціонування підприємства та його конкурентоспроможність [2]. Тому управління витратами є важливою функцією економічного механізму кожного підприємства.

Сучасна економічна ситуація, зумовлює зростання конкуренції та загострює проблеми виживання, підприємства, які зосереджені на зниженні собівартості продукції, проводять дослідження в сфері постійного технічного прогресу, автоматизації виробничих процесів, удосконалення технології, впровадження нової техніки. Важливим також є ефективний фінансовий менеджмент, адже показники витрат виробництва тісно пов'язані з такими категоріями, як прибуток, показниками рентабельності та економії матеріальних, трудових і фінансових ресурсів на підприємстві.

Аналізуючи показники діяльності підприємства економічна література розрізняє – фактори, чинники і резерви їхньої зміни.

Фактори – рушійна сила будь-якого процесу, яка визначає характер явища і результат. Чинники – техніко-економічні умови, під впливом яких змінюються показники діяльності підприємства, зокрема, абсолютна величина чи рівень витрат на виробництво одиниці продукції. Вони відображають всю роботу підприємства: підвищення продуктивності праці, запровадження нової техніки і технології, ефективніше використання обладнання, оптимізацію використання предметів праці, що веде до скорочення витрат, покращення якості продукції та скорочення браку. Тобто чинники зниження собівартості – це рушійні сили, що призводять до зменшення витрат.

Резерви – кількісно вимірювані величини економії ресурсів, які можна виявляти у процесі їхнього виробництва. Конкретними заходами за резервами зниження витрат є шляхи зниження витрат на виробництво.

Задля підвищення ефективності цілової політики, тобто зниження собівартості продукції, підприємству слід зосередити увагу на детальнішому вивченні чинників, резервів і шляхів зниження витрат виробництва. В галузях матеріального виробництва на економію ресурсів здійснюють вплив такі групи техніко-економічних чинників: підвищення технічного рівня виробництва; зміна відносних розмірів амортизаційних відрахувань; вдосконалення організації виробництва та праці; зміна обсягу виробництва; зміна структури (номенклатури та асортименту) продукції; галузеві та інші чинники [3].

Враховуючи специфіку та певні умови виробництва підприємство може змінювати і доповнювати перелік чинників, що охоплював всю сукупність передумов для зниження собівартості продукції.

Розрахунок собівартості за техніко-економічними чинниками здійснюється в такій послідовності:

а) розраховується вартість фактично виробленої продукції планованого року;

б) розраховуються витрати базового року на 1 грн. виробленої продукції;
в) підраховується її собівартість при збереженні умов виробництва продукції в базовому році;

г) розраховується зміна собівартості продукції (економія, перевитрати) в плановому році, зумовлена впливом техніко-економічних чинників;

д) визначається собівартість фактично виробленої продукції в цінах базового року та умовах виробництва планового року;

е) визначається рівень витрат на одну гривню фактично виробленої продукції в плановому році і його зміна до витрат базового року [1].

Спираючись на розглянуті чинники можна запропонувати такі резерви зниження витрат:

- розширення спеціалізації та кооперації;
- зменшення трудових витрат;
- збільшення продуктивності праці за рахунок збільшення перевиконання встановлених норм виробітку;

- раціональне використання матеріальних ресурсів, дотримання найсучаснішого режиму економії на всіх ділянках виробничо-господарської діяльності підприємства;

- безперервність постачання матеріальних ресурсів, що запобігає простоям у виробництві і забезпечує ритмічне, рентабельне використання обладнання;

- використання обґрунтованої амортизаційної політики;
- скорочення витрат на обслуговування виробництва й управління, адже чим меншою є величина витрат на утримання та експлуатацію устаткування, загальновиробничих, адміністративних, збутових та інших операційних витрат, тим за інших рівних умов нижчими є витрати виробництва;

- оптимізація витрат на транспортування, зберігання запасів та продукції тощо [4].

Висновки. Основа забезпечення можливості зниження собівартості продукції, – це виявлення факторів, чинників і резервів зниження витрат виробництва. Однак необхідно пам'ятати, що для того, щоб зниження собівартості було доцільним, воно має бути економічно виправданим. Зниження ціни продукції за допомогою здешевлення сировини не має привести до погіршення її якості, потрібно використовувати інші виявлені резерви в зниження витрат.

Список використаних джерел

1. Цимбалюк Л. Г. Чинники, резерви та шляхи зниження витрат виробництва як основа зменшення ціни товару / Л. Г. Цимбалюк, Н. П. Округун // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. Економіка та управління підприємствами. – 2011. – № 3(15) – с. 88-95

2. Бурба М. Г. Калькулювання собівартості продукції (послуг), її значення в сучасних умовах та необхідність пошуку шляхів її зниження / Бурба М. Г., Висоцька М. П. // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portd/soc_gum/ppci/2010_25/burba.pdf

3. Мшєнський С.З. Економічний аналіз: Підручник для студ. економ. спец. вищих навчальних закладів. / С.З. Мшєнський. О.В. Олійник. За ред. д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинця. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Житомир: ІІІІ "Рута", 2007. – 704 с.

4. Коропецька Т.О. Аналіз резервів зниження собівартості продукції в отриманні додаткового прибутку підприємства / Коропецька Т.О., Савіцький А.В. // Економічний форум [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archi ve.nbuv.gov.ua/port al/soc_gu ml Ekf or/2012_3/43.pdf

Гавриш О.А.

д.т.н., професор ФММ НТУУ «КПІ»

Дунаєв В.П.

студент ФММ НТУУ «КПІ»

СНИЖЕНИЕ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ КЛЮЧЕВОЙ АСПЕКТ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ НА РЫНКЕ

В данной статье рассмотрены вопросы снижения себестоимости продукции как ключевой аспект повышения конкурентоспособности. Указано факторы и резервы снижения затрат на производство продукции. Рассмотрен механизм формирования себестоимости с учетом влияния технико-экономических факторов.

Ключевые слова: цена, себестоимость продукции, факторы, резервы снижения затрат производства.

Gavrish O., Dunaev V.

REDUCING PRODUCTION COSTS KEY ASPECT OF COMPETITIVENESS ON THE MARKET

This paper considers the reduction of production costs as a key aspect of improving its competitiveness. These factors, factors and reserves reduce costs of production. The mechanism of formation of prices taking into account the effects of technical and economic factors.

Keywords: price, production costs, factors, reserves to reduce production costs.

Зеленська М.О.

к.е.н., старший викладач ФММ НТУУ «КПІ»

Гавриш Ю.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ОЦІНКА СТАНУ ПОТЕНЦІАЛУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ НИМ ВИРОБНИЧИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

У статті запропоновано підхід до аналізу потенціалу та управління ним на основі дослідження його структурних складових та комплексного підходу до оцінки управлінського впливу на ресурси та можливості підприємства.

Ключові слова: потенціал підприємства, управління потенціалом, оцінка ефективності, внутрішній потенціал, потенціал зовнішнього середовища, потенціал взаємодії підприємства із зовнішнім середовищем.

Вступ. Підприємницьке середовище України характеризується високим рівнем конкуренції у більшості галузей економіки (у меншій мірі серед національних виробників, а в більшій з іноземними європейськими, російськими, китайськими та іншими компаніями), нестабільністю ринкового середовища та попиту населення, ризикованістю діяльності. Відповідно до цього питання оцінки потенціальних можливостей підприємства, підвищення результативності використання та оптимізація потенціалів набувають особливої актуальності, а результативне управління ними може бути засобом для отримання стійких конкурентних переваг.

Дослідженню, формуванню підходів до оцінки та управління потенціалом та напрямів підвищення ефективності даного процесу присвятили свої праці такі науковці як О.В. Арєфєва, В.Г. Герасимчук, І.З. Должанський, Т.О. Загорна, І.А. Ігнатєва, І.М. Рєпіна, О.С. Федонін, О.І. Олексюк, І.П. Отенк, , Н.С. Краснокутська, В.І. Хомякова, Пивнев Є.С., Созінов В.А., Соболев С.М. У той же час, існує необхідність створення комплексних методик для аналізу потенціалу промислових підприємств з урахуванням їх специфічних ознак та показників в ринкового середовища.

Постановка задачі. Метою дослідження є формування підходу до оцінки потенціалу підприємства та ефективності управління ним.

Результати дослідження. Основними елементами дослідження є потенціал підприємства та процес управління ним, де під потенціалом підприємства доцільно розуміти сукупності ресурсного забезпечення та можливостей його використання для досягнення цілей підприємства [2]. Управління потенціалом – це цілеспрямований вплив на формування та реалізацію потенціалу відповідно до наявних та перспективних можливостей зовнішнього середовища [1].

Аналіз стану потенціалу доцільно проводити відповідно до послідовності: